

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ [redacted] קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני [redacted]

בפני יו"ר הועדה כב' השופט אפרים ציזיק
חבר הועדה – דר' אלכס קורת
חבר הועדה – פרופ' ולטר מרקביץ

מערער

[redacted]
ע"י ב"כ עוה"ד יפתח קיפרמן

נגד

משיב

קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום
ע"י ב"כ עו"ד תום עופר

פסק דין

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
1. העניין שבפנינו, ערעור על החלטת קצין התגמולים מיום 26.10.2014.
2. על פי החלטת קצין התגמולים, "הנני להודיעך כי בקשתך נדחית, לאחר שהגעת למסקנה, כי לא הוכח קשר סיבתי בין תנאי שירותך הצבאי ובשב"ס לבין הלקות השמיעתית והטנטון מהם הינך סובל. החלטתי התקבלה על בסיס החומך העובדתי והרפואי שעמד בפני ולרבות חוות הדעת מיום 17.8.2014 של ד"ר ראובן בן טובים".
- רקע עובדתי
3. המוערער, יליד 1965, התגייס לשירות סדיר בשנת 1983, שימש כלוחם קרבי במג"ב, משנת 1987 התגייס לשירות קבע בשירות בתי הסוהר.
4. לדברי המוערער, במהלך שירותו ארוך השנים, נחשף לרעשים חזקים ומזיקים, ובהם קולות ירי נשק קל, פיצוצים (רימונים ורימוני הלם), מכשירי קשר, סירנות ומערכות כריזה, וכן נחשף לרעשים עזים ומזיקים של טריקת דלתות ברזל כבדות ומערכות כריזה הפועלות בחללים סגורים בתוך בית הסוהר.
5. המוערער טוען כי עקב חשיפתו לרעש, החל לסבול מירידה בשמיעה (בתחילה בעיקר באוזן שמאל), וכן צפצופים קבועים ומטרידים; המוערער מציין כי פרט לחשיפתו לרעש במסגרת

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ [REDACTED] נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: [REDACTED]

- 1 שירותו, לא נחשף לרעש מזיק אחר, ולא סבל מתחלואה אוזנית כלשהי (ואף אין נטייה
2 משפחתית בהקשר זה).
3
- 4 6. המיערער הגיש בקשה להכרת זכות (מחלה), ובקשתו נדחתה, בין היתר על סמך חוות דעתו של
5 ד"ר בן טובים.
6
7 חוות הדעת הרפואיות:
8
- 9 7. חוות הדעת המייעצת נערכה ע"י ד"ר בן טובים ביום 17.8.2014, בהתבסס על תיעוד רפואי
10 שהיה קיים החל מתחילת שנת 2012, ושתי בדיקות אודיומטריות, מינואר 2012 מחודש
11 אפריל 2013.
12
- 13 8. ד"ר בן טובים מציין כי התבניות האודיומטריות אינן תולדה של חשיפה מתמשכת לרעש,
14 אלא תולדה של גורם תחלואי אחר, ראשית לאור האיחור בהופעת התסמינים (שכן נזק
15 אודיטורי מושרה רעש מקבל צביונו ב-15-10 השנים הראשונות לחשיפה לרעש, בעוד תלונות
16 המערער החלו ב-2012, 19 שנים לאחר גיוסו לשירות סדיר; בנוסף מציין ד"ר בן טובים כי
17 חוסר הסימטריה שבירידה בשמיעה בשתי האוזניים, הינה עד כדי כך ניכרת שלא ניתן לייחס
18 את הפגיעה לנזק שמיעתי מורה רעש, שכן הפער בירידה בשמיעה בין האוזן השמאלית
19 לימנית, הינו חריף יתר על המידה.
20
- 21 9. המיערער הופנה לביצוע בדיקות נוספות, לאחר חווה"ד, בדיקת BERA מחודש נובמבר 2015,
22 ובדיקת שמיעה מביה"ח רמב"ם מחודש דצמבר 2015.
23
- 24 10. ד"ר בן טובים בחוות דעתו המשלימה מציין כי כי ב-3 האודיומטריות (לרבות העדכנית
25 והאחרונה) ישנה א-סימטריה ניכרת בירידה בשמיעה בין האוזן השמאלית לאוזן הימנית,
26 בשיעור של 50 דציבל, כאשר לדבריו, בנזק אודיטורי מושרה רעש תיתכן א-סימטריה של 15-
27 20 דציבל, וכאשר נזק בעל איפיון שכזה אפשרי רק בנסיבות מיוחדות שאינן מתקיימות
28 במקרה של המיערער דנן (כגון: עבודה עם אוזן אחת מוטה כלפי מכונית תעשייתית באופן קבוע
29 וכיו"ב).
30
- 31 11. המיערער תמך ערעורו בחווה"ד ד"ר אבי שצ'ופק מיום 14.6.2015; לדברי ד"ר שצ'ופק, המיערער
32 החל לסבול מטנטון (בתחילה טנטון לא רציף שהפך לטנטון קבוע) משנת 2005, ומירידה
33 בשמיעה משנת 2010. ד"ר שצ'ופק מציין כי בדיקות האודיומטריה מצביעות על קיומו של

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ [REDACTED] נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: [REDACTED]

- 1 שני בתרשים – ממצא התואם נזק מוסרה רעש. בנוסף מציין כי צורת הפגיעה בשמיעה,
 2 שאינה מערבת את תדרי הדיבור, הינה א-סימפטומטית, שהמערער לא היה מודע לה, ולכן
 3 התלונות החלו באיחור ניכר, אולם אין בכך לקבוע כי מדובר בנזק שלא התרחש בתקופה
 4 האופיינית (עד 15 שנים ראשונות), אלא רק כי הנזק לא היה סימפטומטי בתחילה.
 5
- 6 12. בכל הנוגע לפער שבירידה במשיעה בין שתי האוזניים, וחוסר הסימטריה המהותי, מציין ד"ר
 7 שצ'ופק כי בהיעדר עדות לכל מצב תחלואתי ספציפי, יש לראות את הפגיעה בשמיעה באוזן
 8 הימנית כנפרד מהפגיעה ומליקוי השמיעה באוזן שמאל, ומציין כי יש לראות פגיעה זהה בשתי
 9 האוזניים, אשר "מוסכה" בידי הליקוי הנוסף באוזן שמאל.
 10
- 11 13. ד"ר בן טובים התייחס בחוות דעתו המשלימה מיום 3.1.2016 (לאחר הבדיקות הנוספות
 12 הנזכרות לעיל) לאמור בחוות דעתו של ד"ר שצ'ופק, ומציין שלדעתו לא ניתן להתייחס לירידה
 13 בשמיעה באוזן ימין כנובעת מחשיפה לרעש, בשים לב לנסיבות התגלותה – שהן ירידה
 14 בשמיעה דווקא בצד שמאל ובצורה ניכרת יותר; ד"ר בן טובים מסכים כי אכן בבדיקות
 15 האודיומטריה מופיע "שנץ", אולם אין משמעות הדבר כי תמיד שנץ יצביע על חשיפה לרעש,
 16 אלא הדבר יכול להוות ממצא המעיד על פתולוגיות אחרות. , וגם אם יציין מומחה המערער
 17 כי השנץ באוזן שמאל "נבלע" בתהליך התחלואי של אוזן שמאל, יכול שאותו תהליך תחלואי
 18 רלוונטי גם לירידה בשמיעה באוזן הימנית.
 19
- 20 דיון והכרעה
- 21
- 22 14. בכל הנוגע לנסיבות השירות, המערער הגיש תצהיר מפורט ומסמך ערוך בידי מפקדו, המעיד
 23 על תנאי השירות; המערער לא נחקר, ואנו יוצאים מתוך הנחה שאין מחלוקת של ממש בנושא
 24 תנאי השירות; בנוסף יצוין כי המערער לא ציין בתצהירו אירוע מיוחד או חריג (כגון
 25 התפוצצות מטען מצידו השמאלי) או קיומן של נסיבות ומיוחדות (רמקול או גורם רעש קבוע
 26 המיצוי בסמיכות לאוזנו השמאלית ולה בלבד).
 27
- 28 15. במסגרת הדיון אשר התקיים בפני הוועדה, העידו שני המומחים, ולהלן נביא תמצית
 29 תשובותיהם הרלוונטיות לעניין שבמחלוקת;
 30
- 31 16. ד"ר בן טובים אישר שבתיקו הרפואי של המערער אין עדות לדלקות אזניים, אין עדות
 32 לחבלות ראש, ואין עדות לבעיה גנטית רלוונטית לעניין שבמחלוקת (עמ' 6 לפרוטוקול),
 33 תלונותיו של המערער הינן דו צדדיות מראשיתן (תחתית עמ' 6 לפרוטוקול וראשית עמוד 7

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ 11-49/2017 נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חי 203188/17

- 1 לפרוטוקול), בדיקת השמיעה של אוזן ימין מתאימה לממצא של חשיפה לרעש (נעמי 7
 2 לפרוטוקול), והממצא באוזן שמאל אינו מובהק אך ישנה אפשרות שגם מצב זה תואם חשיפה
 3 לרעש (נעמי 7 לפרוטוקול שורה 17) ואישר שאכן קיימת אפשרות שאינה ניתנת לשלילה
 4 מוחלטת, כי מצב הפגיעה בשמיעה נובע מחשיפה לרעש (תחתית עמי 8 לפרוטוקול).
 5
 6 17. בנושא חלוף הזמן ומועד הופעת התלונות הראשוניות, ד"ר בן טובים אישר כי בעבר המליץ
 7 להכיר בתביעת איש שב"ס אשר נזקי שמיעה הופיעו לגביו יותר מ- 30 שנים לאחר תחילת
 8 השירות (נעמי 10 שורה 27).
 9
 10 18. ד"ר שצ'ופק אישר בנושא הא-סימטריה, כי בהיעדר גורם מיוחד, כמו פיצוץ, רגיל לזהות פער
 11 של 15-20 דציבלים בירידה בשמיעה בין שתי האוזניים, כאשר פער גדול יותר מצביע על
 12 נוכחות של גורם אחר (נעמי 4 לפרוטוקול שורה 22), ואישר כי מדובר בחוסר סימטריה בהיקף
 13 ניכר מאוד;
 14
 15 19. לאחר בחינת עמדות שני המומחים, וסיכומי טענות הצדדים, מצאנו כי מוצדק במקרה זה
 16 לקבל את הערעור.
 17
 18 20. שני המומחים נסמכו על אותם ממצאים, אולם פרשנותם הייתה נבדלת בתכלית, באופן
 19 המצריך לבחון מבחינה עובדתית, האם על בסיס חוזה"ד המייעצת אשר ניתנה ראוי היה
 20 לדחות את הבקשה להכרה בזכות.
 21
 22 21. מבחינתו של הנימוק לפיו מועד תחילת התלונות היה מאוחר, לא מצאנו בנימוק זה כמצדיק
 23 לדחות את התביעה; ראשית, הוצגו בפני הוועדה נתונים לפיהם היו מקרים של הכרה בזכות
 24 למרות חלוף 30 שנים ואף יותר מתחילת השירות ועד תחילת התלונות, ואנו רואים את הסברו
 25 של ד"ר שצ'ופק, כי המוערער החל להתלונן על הפגיעה בשמיעה, רק לאחר החמרת והחרפת
 26 מצבו, כמניח את הדעת בהקשר זה; אין זה בלתי סביר להניח כי אדם יכול לסבול מירידה
 27 בשמיעה, שאינה בתדרי הדיבור, ובהיעדר סימפטומים לא יפנה להתלונן ולקבל טיפול רפואי,
 28 אלא רק לאחר הופעת הסימפטומים;
 29
 30 22. בכל הנוגע לשאלת חוסר הסימטריה שבין הפגיעות, לא מצאנו ממש בטענות המערער באשר
 31 להיעדר סימטריה כממצא לא משמעותי ב"איברים זוגיים" (ס' 72 – 75 לסיכומי המערער),
 32 שכן חוסר הסימטריה הינו מהותי ומשמעותי, 50 דציבלים פער בין הצד השמאלי לצד הימני;
 33 אולם בהחלט ניתן לקבל את הסברו של ד"ר שצ'ופק לחוסר הסימטריה ככזה שאינו שולל את

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ [REDACTED] נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני [REDACTED]

- 1 הפגיעה מושרית רעש, אלא כפגיעה אשר "נבלעת" או "ממוסכת" על ידי הליקוי המשמעותי
2 יותר באוזן שמאל.
3
- 4 23. ד"ר שצ'ופק ציין כי צריך להצביע על מחלה שגרמה לירידה בשמיעה באוזן ימין, כדי לקבל
5 את הסברה שמצבו של המערער הינו תחלואתי ולא בשל חשיפה לרעש (עמ' 6 לפרוטוקול
6 שורה 4), ד"ר בן טובים אישר שלא הייתה עדות לכל מצב תחלואתי, כאשר תלונות המערער
7 היו דו-צדדיות, כאשר כל טענות המערער לגבי אופייניות הפגיעה באוזנו הימנית לפגיעת רעש
8 לא נשללו אלא היו אפשריות, וגם אם אין מדובר באפשרות ההגיונית הראשונה (עמ' 8 שורה
9 33), עדיין מדובר באפשרות קיימת.
10
- 11 24. העובדה שד"ר בן טובים לא מצא בתיקו הרפואי של המערער כל ממצא של חבלה אורגנית,
12 מצב תחלואתי, טיפול תרופתי או נטייה משפחתית, כלומר, לא ניתן כל הסבר אחר, כאשר
13 נסיבות השירות כוללות חשיפה לרעש, מעמידות את שתי העמדות הפרשניות של שני
14 המומחים במצב כמעט שוויוני, כאשר חו"ד ד"ר שצ'ופק גוברת בנושא אחד בלבד: אין הסבר
15 אחר למצב תחלואתי, או מצב רפואי קודם, בהיסטוריה הרפואית של המערער, כאשר ד"ר בן
16 טובים אף מציין כי חלק מההיסטוריה הרפואית שציין, לא היה מדויק (שאלת דו צדדיות
17 התלונות בנושא הטנטון). ד"ר בן טובים, הלכה למעשה, לא מוצא סיבה לליקוי, אלא רק
18 מפרש את הבדיקות כבלתי מוסברות ללא גורם ספציפי עליו הוא מצביע, בעוד המומחה
19 מיטעם המערער מסביר את הספקות בצורה מתקבלת על הדעת.
20
- 21 25. כאשר אלו הינם הנתונים, בשים לב לאופיו ותכליתו הסוציאלית של חוק הנכים (ר' ע"א
22 5343/00 קת"ג נ' אביאן), וכאשר ישנו קושי לקבוע ממצא חד משמעי השולל קשר לשירות,
23 ראוי להעדיף את הפרשנות המקלה ומיטיבה עם הנכה, ולקבל את הבקשה להכרה בזכות.
24
- 25 26. האפשרות לקשר סיבתי בין תנאי השירות אינה קלושה ורחוקה כ"אפשרות תיאורטית" בלבד
26 (בהשאלה מע"א 472/89 קת"ג נ' רוט), בשים לב לתנאי השירות ולמקרים רבים בהם וועדה
27 זאת נחשפה למקרים בהם הוכרו אחרים אשר משרתים באותה סביבה ובאותם תנאים,
28 ובהיעדר ממצא פוזיטיבי המצדיק שלילת הקשר.
29
- 30 27. חוסר הסימטריה, והליקוי המהותי באוזן שמאל מצדיק שלא להכיר במלוא הפגיעה בשמיעה
31 כנובעת מהשירות, שכן ניכר שגם אם ישנה פגיעה בשתי האוזניים, הרי שמצב הירידה
32 בשמיעה באוזן שמאל שלא כתוצאה מחשיפה לרעש, "בולע" ומאפיל על הירידה כתוצאה
33 מחשיפה לרעש, אולם אין משמעות הדבר כי אין להכיר בירידה בשמיעה באוזן ימין, או

בית משפט השלום בחיפה

ע"נ [redacted] נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני [redacted]

- 1 בטנטון הנלווה (תוך מתן משקל ראוי לשאלות אלה, על ידי הוועדה הרפואית, אולם עניין זה
- 2 אינו נתון להכרעתנו – בהקשר של פסה"ד בענין חריטן הנזכר בסיכומי המשיב, סי' 37).
- 3
- 4 28. סוף דבר: מצאנו לקבל הערעור ולקבוע קיומו של קשר סיבתי בין הירידה בשמיעה באוזן ימין
- 5 של המיערער והטנטון ממנו הוא סובל, לבין תנאי שירותו, קשר של גרימה.
- 6
- 7 29. לא מצאנו כי נסיבות העניין מצדיקות חיוב המשיב בהוצאות.
- 8
- 9 ניתן היום, ט' טבת תשע"ח, 27 דצמבר 2017, בהעדר הצדדים.
- 10

אפרים צ'זיק, שופט

- 11
- 12
- 13
- 14

משרד הביטחון